

י"ב אלול תשע"ז
15 ספטמבר 2016

סילבוס לימודי שדה, שנה ג' תשע"ז
הערה: המסמך כתוב בלשון זכר ומכוון לשני המינים.

למדריכים ולסטודנטים בלימודי השדה, שנה ג' של התכנית לתואר בוגר בעבודה סוציאלית - שלום רב, לימודי השדה בבית הספר מהווים חלק אינטגרלי מתכנית הלימודים ובכפוף לתכנית הלימודים האקדמית. היחידה ללימודי שדה אחראית ומפקחת על הוראת לימודי השדה, על ההדרכה הקבוצתית, על בחירת הארגונים והשירותים להכשרה המעשית, על קריטריונים לקבלת מדריכים והכשרתם להדרכה, על קריטריונים להערכת סטודנטים ומדריכים ועל הקשר בין לימודי השדה ללימודים האקדמיים.

מידע נוסף וטפסי היחידה ניתן למצוא באתר בית הספר: <http://sw2.haifa.ac.il/index.php/he/field-study>

התוצאות המצופות מלימודי השדה הן:

- א. הפנמת ערכי העבודה הסוציאלית, ביסוס הביטחון והסמכות המקצועית, אחריות ומחויבות בתפקוד מקצועי ביחד עם גיבוש זהות מקצועית של עובד סוציאלי מיטבי.
- ב. ביסוס היכולת לתכנן ולכוון בתהליך הטיפול, ולהתמודד עם בעיות מורכבות ברמת המיקרו וברמת המקרו של העבודה הסוציאלית, תוך התנסות בשילוב רב-מתודי של גישות ושיטות התערבות בעבודה סוציאלית (פרטנית, משפחתית, קבוצתית, קהילתית ופרקטיקה של עיצוב מדיניות), בהתייחס ללקוחות הארגון בו נעשית ההכשרה המעשית.

תפקיד היחידה ללימודי שדה לסייע, ליעץ, לכוון ולהנחות מדריכים וסטודנטים בכל הנושאים הקשורים ללימודי שדה. היחידה מקיימת קשר רצוף בין הסטודנט, המדריך, מנהל השירות בו מתקיימת ההכשרה ובית הספר לעבודה סוציאלית. מטרת הקשר ללוות את הסטודנט בעשייתו בשדה, ולוודא שהוא נחשף למגוון ההזדמנויות הלימודיות הנדרשות לצורך התפתחותו המקצועית ומיישמן הלכה למעשה. לקראת פתיחת שנת הלימודים תשע"ז, מובא בזאת מידע המתייחס לנושאים חשובים במיוחד בתהליך הקשר שלכם עם היחידה ללימודי שדה, ושיסייע לכולנו לעמוד במשימותינו בשנה זו. המידע שלפניכם הוא כללי, ומיועד לכל קהיליית המדריכים והסטודנטים. כן מצורף לוח הזמנים להגשת הטפסים וההערכות המלווים את שנת הלימודים. נדגיש עוד שבכל בעיה, קושי, שאלה - מוזמנים הסטודנטים והמדריכים לפנות ליחידה ללימודי שדה ונעשה כמיטב יכולתנו לסייע במציאת מענה הולם.

שתהיה שנת לימודים מוצלחת,

רוני הולנדר
מתאמת לימודי שדה, שנה ג'

ד"ר גתית חרפק
מנהלת היחידה ללימודי שדה

1. מטרות ותוצאות בלימודי השדה

המטרה העיקרית של לימודי השדה היא לאפשר לסטודנט התנסות על פי הגישה הרב-מתודית בהתערבות עם יחידים, משפחות, קבוצות וקהילות בסוכנויות השונות המספקות שירותי עבודה סוציאלית. בתהליך ההתנסות, מספק הסטודנט בפועל שירות של עבודה סוציאלית ללקוחות המייצגים את מגוון האוכלוסייה הנזקקת. עבודת הסטודנט מלווה בהדרכה אינטנסיבית של מדריך שהוסמך לכך על-ידי היחידה ללימודי שדה. מטרת ההדרכה הן ללמד את הסטודנט מיומנויות מקצועיות, לעזור לו לפתח מודעות לעצמו ולאחרים ולפקח על איכות עבודתו.

בסיום לימודי השדה בשנה ב' אנו מצפים כי הסטודנט יהיה מסוגל:

- א. להבין בעיות חברתיות מתחום הנושא בו הוא עושה את הכשרתו המעשית, את רצף השירותים בקהילה, מדיניות והליכי ההתערבות הייחודיים לשירות ולאוכלוסייה עמם הוא מתנסה.
- ב. להעריך את מערכת הלקוח, מצבו ומערכות בחייו על סמך איסוף מידע שיטתי וממוקד.
- ג. לפתח וליישם תכניות טיפול המבוססות על הערכה בקרב פרטים, קבוצות וקהילות.
- ד. לבצע התערבות תוך שיתוף מלא של מערכת הלקוח, בהתאם לשלבי ההתערבות השונים ובגמישות לשינויים.
- ה. לדעת להשתמש במיומנויות התערבות מגוונות בהתאם לתהליך הטיפול ולמתודה.
- ו. לפתח יכולת לשימוש יעיל בהדרכה.
- ז. לדעת לסיים התערבות המבוססת על גילוי כוחות ומשאבים במערכות הלקוח.
- ח. להתמודד עם מצבי אי-ודאות ולחץ.
- ט. להבין, להזדהות ולהפנים את ערכי המקצוע, האתיקה המקצועית ומטרות העבודה הסוציאלית וליישם בסוכנות.
- י. לזהות את ייחודיות העיסוק בעבודה סוציאלית.

2. מערך הקשר עם השדה

מנהלת היחידה ללימודי שדה:

ד"ר גתית חרפק, טלפון: 052-6212577, דוא"ל: harpak_home@bezeqint.net

מתאמת לימודי שדה:

תפקיד המתאמת לתווך בין לימודי השדה לבין הלימודים האקדמיים במכללה, לאתר סוכנויות ומדריכים ללימודי השדה, לשבץ את הסטודנטים למקומות ההכשרה ולמדריכים, וללוות את הקשרים, את המדריכים ואת הסטודנטים בכל ההיבטים הקשורים בלימודי השדה.

מתאמת לימודי שדה שנה ג':

גבי רוני הולנדר, טלפון: 052-6162257, דוא"ל: ronihol@hotmail.com

קשרים/מדריכים קבוצתיים:

תפקיד הקשר לתווך בין היחידה ללימודי שדה לבין המדריך והסטודנט, לקיים מפגשי מדריכים, ללוות את המדריך, להפגש עם המדריך והסטודנט במקום ההכשרה, לסייע למדריך ולסטודנט בהתמודדות עם סוגיות

וקונפליקטים שנדרשת בהם התערבות מצד היחידה ללימודי השדה, להוות יועץ אישי לסטודנט, ולהדריך קבוצת סטודנטים בהדרכה קבוצתית.

• **קשריות נשים :**

○ גבי אירית גיל לב, טלפון : 052-2790349 , דוא"ל : gillev1@netvision.net.il

○ גבי אביטל הרשם, טלפון : 054-5818023 , דוא"ל : avital.her@gmail.com

• **קשר גברים :**

○ מר אלעד מילוא, טלפון : 052-5808981 , דוא"ל : Eladm36@gmail.com

3. **הנחיות היחידה ללימודי שדה**

א. **מתכונת לימודי השדה :**

1) לימודי השדה כוללים 17 ש"ש, בהן 16 ש"ש בשירות בו מתקיימות ההכשרה המעשית וההדרכה הפרטנית, ושעה שבועית אחת של הדרכה קבוצתית (מתקיימת אחת לשבועיים במכללה). ההכשרה המעשית נעשית יומיים בשבוע, לפי צרכי הארגון, ובתיאום בין הסטודנט והמדריך.

2) החופשות בלימודי שדה מתקיימות בהתאם ללוח החופשות האוניברסיטאי פרט למקרים הבאים :
א) בחופשת הסמסטר עובדים הסטודנטים יום אחד בכל שבוע, לאורך כל החופשה, בתיאום מראש עם המדריך. אם הטיפול בלקוחות או הפרויקט הקהילתי/קבוצתי דורשים מעורבות נוספת, על הסטודנט לעבוד גם בימים נוספים.

ב) בחופשת הפסח תתקיים הכשרה מעשית בת יום אחד, בתיאום עם המדריך ותוך התייחסות לצרכי המטופלים ולצרכי הארגון.

3) תכני ההכשרה המעשית בכל שירות יתוכננו עם המדריך ובהתאם לצרכים המקצועיים, ויכללו עבודה ישירה עם הלקוחות, הצוותים והמערכות, פרויקט קבוצתי/קהילתי, עבודה ארגונית והדרכה פרטנית. על הסטודנט להתנסות במשך השנה בטיפול אינטנסיבי ב - 6-8 לקוחות, בנייהול 5 תיקי שימור/מעקב, בתהליכי קלט (intake), בהפעלת פרויקט קבוצתי/קהילתי ובהשתתפות בפעילויות השירות הסוציאלי והמערכת הארגונית.

4) לימודי השדה ילוו בהדרכה פרטנית אחת לשבוע, במקום ההכשרה המעשית, במועדים קבועים מראש וללא הפרעות חיצוניות. משך ההדרכה בין שעה וחצי לשעתיים.

5) על הסטודנט להגיש דו"חות למטרות הדרכה **לפני מועד ההדרכה**, על פי הנחיות לרישום המצויות באתר בית הספר תחת לשונית "לימודי שדה" – "רישום למטרות הדרכה". יש להגיש דו"חות הן על העבודה הפרטנית והן על העבודה הקבוצתית/קהילתית. הנהלים הקשורים לכתיבת הדו"חות נקבעים בחוזה הראשוני בין המדריך לסטודנט (הנוסח מצוי גם הוא באתר).

6) יודגש בזאת שסטודנט שאינו מגיש את הדו"חות **התהליכיים, הדו"חות התמציתיים ודו"חות על ההתערבות הקבוצתית ו/או הקהילתית** בכל שבוע לפני מועד ההדרכה – אינו זכאי לקבל הדרכה, וללא הדרכה אינו רשאי להמשיך בהתערבות. במצב זה על המדריך לפנות באופן מידי לקשר, לדיון על המשך לימודיו של הסטודנט.

7) אם ידוע למדריך שעליו להיעדר מהעבודה ומההדרכה למעלה משבוע, עליו ליידע את הקשר ולדאוג לכך שעובד סוציאלי אחר בשירות יחליפו באחריות להכשרת הסטודנט בתקופה זו.

ב. ימי ההכשרה המעשית:

- 1) בשנה ג' מוקדשים להכשרה המעשית בשדה ימים ג' וה'.
- 2) החלפה של ימי הכשרה מעשית ו/או שינוי בהם ייעשו רק בסיכום עם המדריכים הפרטניים, בתיאום עם השירות ובאישור מתאמת לימודי שדה, כך שלא תהיה פגיעה בלקוחות ובמענה לדרישות האקדמיות.
- 3) יובהר בזאת ששינוי יום ההכשרה מעשית אינו פוטר את הסטודנט מהשתתפות מלאה בכל הפעילויות המשותפות שמקיים בית הספר לעבודה סוציאלית, שנקבעו ליום אשר נועד מלכתחילה להכשרה מעשית.

ג. היעדרות מלימודי שדה:

1) היעדרות מהכשרה מעשית:

- א) כללי: על כל היעדרות מההכשרה המעשית יש להודיע מיד למדריך. כל השלמה של הימים בהכשרה המעשית תעשה בתאום עם המדריך ובהודעה לקשר/ית.
- ב) היעדרות מלימודי שדה (מסיבות אישיות, חולי, שמחות או אירועים טראגיים) תתאפשר עד פעמיים בכל סמסטר. במקרים של היעדרות חד פעמית כזאת, אם אין פגיעה בצרכי לקוחות הארגון ובצרכי הלמידה של הסטודנט, ולפי שיקול דעת המדריך, אין צורך להחזיר את ימי ההיעדרות. היעדרות של פעמיים רצופות מחייבת הערכות מתאימה בשיתוף עם המדריך, על פי צרכי הלקוחות והשירות ובידוע הקשר/ית.
- ג) כל היעדרות של יותר משני ימי הכשרה מעשית בסמסטר תובא לדיון ביחידה ללימודי שדה לצורך קבלת החלטה לגבי האפשרות להמשיך ההכשרה של הסטודנט, השלמתה במועד מאוחר יותר או הפסקתה.
- ד) יציאה למילואים מחייבת הודעה מראש עם קבלת הצו. המדריך והסטודנט יסכמו ביניהם כיצד יושלם החסר ואיך יעובד הנושא עם הלקוחות.
- ה) סטודנטית היולדת במהלך השנה זכאית לחופשת לידה בת חודש ימים, אותה עליה להשלים עם שובה ללימודי שדה.

2) היעדרות מהדרכה קבוצתית:

- א) הדרכה קבוצתית הינה חלק ממכלול ההתנסויות בלימודי שדה והיעדרות ממנה כמוה כהיעדרות מלימודי השדה. במקרים מיוחדים רשאים הסטודנטים להיעדר מהדרכה קבוצתית עד פעמיים במשך כל השנה. סטודנט שייעדר פעם נוספת ייכשל בלימודי שדה.
- ב) במקרה של היעדרות נוספת מוצדקת (מילואים, מחלה, לידה וכדומה), תתאפשר כתיבת עבודה על נושא שנדון בעת היעדרותו של הסטודנט, במטרה להשלים את החסר.
- ג) על כל היעדרות מהדרכה קבוצתית יש להודיע מיד למדריך הקבוצתי. היעדרות כאמור תתאפשר אך ורק במצבים של חולי, מילואים, שמחות אישיות או, להבדיל, אירועים טראגיים במשפחה (רק בקרבה ראשונה) וחופשות המאושרות על ידי האוניברסיטה (חופשת לידה, מילואים וחופשות חג). כל זאת בתנאי שיוצג בפני המדריך אישור מגורם מוסמך המעיד על סיבת ההיעדרות.

ד. הפסקה של לימודי שדה:

- 1) סטודנט המבקש להפסיק את לימודי השדה שלו במהלך השנה, יגיש בקשה מנומקת למנהלת היחידה ללימודי שדה, בהעתק למדריך, לקשר/ית ולמתאמת. על הסטודנט לקבל אישור מהיחידה ללימודי שדה שאין קשיים ובעיות המצריכים דיון עם היועץ לענייני סטודנטים (כפי שמפורט באתר בית הספר). לאחר מכן יקבל אישור מראש תכנית הבי"א על הפסקת לימודיו.
- 2) הפסקת לימודי השדה תתואם עם המדריך מבלי לפגוע בלקוחות ובפרויקט.
- 3) במקרה של הפסקת לימודים עקב בעיות, קשיים וסוגיות שהצריכו התערבות, יוכל הסטודנט לחזור ללימודי השדה רק לאחר פניה מצדו ודיון עם היועץ לענייני סטודנטים.

ה. נורמות התנהגות:

- 1) על הסטודנט לגלות התנהגות ההולמת את מקצוע העבודה הסוציאלית בהתאם לכללי האתיקה והמשמעת החלים על העובד הסוציאלי.
- 2) סטודנט שעל פי חוות הדעת של המדריך האישי ו/או המדריך הקבוצתי שלו אינו מתאים למקצוע העבודה הסוציאלית, עקב אחת מן הסיבות שנמנו למעלה או מסיבות אחרות, יזומן על ידי ראש תכנית הבי"א להערכה במסגרת הייעוץ לענייני סטודנטים. ההחלטות שיתקבלו בהליך זה עלולות להביא להפסקת לימודי השדה של הסטודנט לאלתר, ואף להפסקת לימודיו בבית ספר לעבודה סוציאלית.

4. קשר עם היחידה ללימודי שדה:

- א. כל ההודעות לסטודנטים מטעם היחידה ללימודי שדה במהלך השנה יועברו ללוח ההודעות האלקטרוני שהכניסה אליו מתאפשרת דרך כתובת הדוא"ל האישי. הודעות אישיות יישלחו לכתובת הדוא"ל האישי.
- ב. חשוב ורצוי שסטודנטים יפנו מיד לקשרית לשיתוף והתייעצות בכל שאלה, ספק, התלבטות או קושי בהדרכה או בהכשרה המעשית בלימודי השדה. מומלץ שלא לדחות את הטיפול בסוגיות כאלו, מאחר וככל שעובר הזמן עלולה הבעיה להחריף והטיפול בה נעשה מורכב ומסובך יותר.
- ג. סטודנט שנה ג' שלא יעמוד בקריטריונים של היחידה ללימודי שדה לא יסיים את תכנית הלימודים לתואר.

5. מועדים להגשת הטפסים המלווים את תהליך ההדרכה

הקישור לרשימת הטפסים וההערכות באתר:

<http://sw2.haifa.ac.il/index.php/he/field-study?id=25:2010-10-06-12-33-10&catid=5:field>

להלן תאריכי הגשת הטפסים המלווים את תהליך ההדרכה לאורך השנה. את הטפסים על הסטודנט להוריד מאתר האינטרנט של ביה"ס לעבודה סוציאלית (ולא מתוך ה"תדריך למדריך") בהתאם לשנת הלימודים שלו, ולהביאם למפגש ההדרכה בתאריך שנקבע עם המדריך. הנכם מתבקשים להקפיד על הגשת הטפסים ליעדם בתאריכים שנקבעו.

סוג ההערכה	מועד הגשה	למי מגישים
חוזה ראשוני	עד 10.11.2016	נשמר אצל המדריך לשם הצגה בעת ביקור הקשר/ית בשירות.
תכנית פרויקט קהילתי	עד 15.12.2016	תימסר על-ידי הסטודנט לקשר/ית.
אבחנה חינוכית	עד 15.12.2016	תימסר על-ידי הסטודנט לקשר/ית.
הערכת סמסטר א'	עד 16.2.2017	תימסר על-ידי הסטודנט לקשר/ית.
הערכת הסטודנט את ההדרכה	עד 30.3.2017	המקור יימסר למדריך והעתק יימסר על-ידי הסטודנט לקשר/ית.
הערכת סמסטר ב'	עד 27.6.2017	תימסר על-ידי הסטודנט לקשר/ית.
סיכום הפרויקט הקהילתי	עד 27.6.2017	יוגש למדריך האישי ולקשר/ית.
הערכת ההדרכה הקבוצתית	עד 27.6.2017	תמולא על-ידי המדריך הקבוצתי ותימסר למתאמת

הערות:

1. סטודנט המעוניין בכך, מתבקש להשאיר בידו העתק מהמסמך - טרם מסירתו לקשר/ית.
2. רק לאחר קבלת כל הטפסים וההערכות, בדיקה ואישור שלהם על-ידי הקשר/ית והעברתם למתאמת, יימסר למזכירות הציון "השלים" בלימודי שדה.